Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Fede Intxausti Alzaa

Amorebieta-Etxano, Bizkaia (1926-2012)

Aurkibidea

Biografia

Durangon jaio zen, ama bertakoa zelako, baina hiru urte bete zituenetik Zornotzako Larrea auzoko Boroabekoa baserrian bizi izan zen. Ehiztari amorratua, usotan, oilagorretan, galeperretan... ibilitakoa. Hainbat proiektutarako egin zitzaizkion elkarrizketak.

Zintak

AMO-001

- **Proiektua**: Euskal Herriko txori eta animaliak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Sarasua Aranberri, Asier
- **Data**: 2006-10-12
- **Iraupena**: 39 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Sarasua Aranberri, Asier
- **Transkribatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Emalea**: Sarasua Aranberri, Asier

AMO-046

- **Proiektua**: Zornotzako toponimia
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Iruarrizaga, Rakel - Olabarri, Ane
- **Data**: 2008-05-01
- **Iraupena**: 16 min
- **Euskarria**: Audio digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane
- **Emalea**: Olabarri, Ane

AMO-158

- **Proiektua**: Amore bi eta ETXANO
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Polo Gerrikabeitia, Mikel
- **Data**:
- **Iraupena**: 31 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Unamuno, Arianne
- **Emalea**: Polo Gerrikabeitia, Mikel

AMO-159

- **Proiektua**: Amore bi eta ETXANO
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Polo Gerrikabeitia, Mikel
- **Data**:
- **Iraupena**: 25 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Unamuno, Arianne
- **Emalea**: Polo Gerrikabeitia, Mikel

Pasarteak

1. Txori ugarienak: burgoiak, txirtak, txanbilotxak, kalandrak...

- **Erref**: AMO-001/002
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:02:30. **Bukatu**: 00:03:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna » Hegaztiak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Txikitatik ehiztari amorratua. Burgoiak eta txirtak izaten ziren gehien. Txanbilotxak eta jilgeroak ere bai. Bilbotarrak etortzen ziren Zornotzara jilgeroak harrapatzera. Txori-lekua zen. Garia ere ugari, eta txori asko. Kalandrak ere bai.

Transkripzioa
-Eta txikitxatik kazan-eta.
-Txikittetik tiragomiaz, beti boltsan, eskolara be tiragomiaz.
-A bai, e!
-Bai, plomoagaz eitten genduzen perdigoi antzeko zerak. Plomoak bai, pelotiren biribilddu.
-Eta zereaz biribildu?
-Biribilddu botiliegaz eitten gendun, bai. Gero mordue eote zan hamen burgoi asko, txirtek, kantidadie eon zan orduen, landa guztixek beteta, burgoiak be bai, ta danetarik, txanbilloxak, jilgeroak be baldak, bilbotik etorte zien horrek jilgeroak harrapetan biezenak mezkliaz, Bilbotik etorte zien, bai.
-Leku ona zan hau?
-Bai, leku ona bai, kalandrak asko. Kalandrak, garixe hamen jentiek eraitten euenien kalandrak bandaka etorte zien, oin ez da agertu be eitten.
-Ta ze gehixau izete zan? Kalandrak, burgoiak...
-Kalandrak izete zien, birigarroak baiño apurtxu bet txikitxuauak.

2. Gari asko ereiten zen, eta txoriak ere ugari

- **Erref**: AMO-001/003
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:03:40. **Bukatu**: 00:04:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Orain etxeak egin dituzten lekuan, dena landak ziren. Gari asko ereiten zen, eta burgoiak (txolarreak) ere ugari. Txirtak ere ugari.

Transkripzioa
Ze gehixau izate zan hamen soloatan eta zuen...?
-Hau dana soloa, hor behien, hor be bai, oin etziek ein dabiezan lekuen soloak ta landak.
-Landak, eta garixa asko-edo?
-Gari bai, dana, baserri guztietan eta etze guztietan garixe eraitte zan.
-Eta txori asko, garittan?
-Orduen burgoie egote zan bandak eta bandak eote zien, eta landak beterik txirtez, oin ez da ikusten gehien bat, oingo gazterixek ez daki zer dan ez txirtia, ez burgoia...
-Kirtia?
-Txirtia?
-Txirtia? Ta zer zan txirtia?
-Txirtia zan burgoian antzekoa baiña klaruau, klarutxuau, beran tamaiñukoa.
-Buztana luzetxua?
-Bai luzetxuau ta pikue zorrotzaua.

3. Txinboak gozoak dira frejituta jateko

- **Erref**: AMO-001/005
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:15:30. **Bukatu**: 00:16:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Txikitan tiragomagaz harrapatzen zituzten txoriak. Perdigoia jarri, eta txinbotan egiten zuten asko. Txinboa gozoa zen, koipe asko zuen, eta gustura jaten zuten, frijituta.

4. Usotan Zugastietan

- **Erref**: AMO-001/007
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:33:00. **Bukatu**: 00:33:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Usotan ere egin izan dute. Amorebieta eta Zugastieta artea leku ona da. Zaletasuna ere handia izan da beti inguru horretan.

5. Larrea auzoko etxeak eta inguruko auzoak

- **Erref**: AMO-046/003
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:01:51. **Bukatu**: 00:04:13
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Larrea auzoko garai bateko etxeak. Inguruko auzoak. Ategorri.

6. Fraideen jauregia Larrean

- **Erref**: AMO-046/010
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:11:57. **Bukatu**: 00:13:47
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Larrean fraideek jauregi handi bat zuten: "Palacio de los carmelitas". Handia zen, frontoi itxia zuen barruan. Apaizgaiak egoten ziren. Beraiek hara joaten ziren eskolara.

7. Frontearen erdian egotetik, Durangora

- **Erref**: AMO-158/010
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:09:58. **Bukatu**: 00:12:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Gerra garaian, etxean geratu ziren, fronteen erdian. Larreako komentua erre egin zen. Durangora joan ziren ihesi. Aita Burdinazko gerrikoa egiten aritu zen.

8. Zornotza bonbardatuta

- **Erref**: AMO-158/011
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:12:15. **Bukatu**: 00:13:48
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Zornotza guztia erreta zegoen itzuli zirenean; aurretik ikusi zuten erretzen. Hegazkinek bonbardatu zuten herria. Etxea ondo topatu zuten.

9. Pilotari Bartzelonan

- **Erref**: AMO-158/012
- **Iraupena**: 0:02:49. **Hasi**: 00:13:48. **Bukatu**: 00:16:37
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Diaspora » Lana diasporan » Pilotariak eta erraketistak diasporan

Laburpena:
Bere anaia bat eta biak Bartzelonara joan ziren, pilotan jokatzera. Urte bi egin zituen han. "Frontón Barcelona" zeukan izena. Hamasei urte ingururekin joan zen eta handik bueltan zerrategian hasi zen lanean.

10. Jatorduak "auxilio social"en eskutik

- **Erref**: AMO-159/003
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 00:02:13. **Bukatu**: 00:03:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Jatorduak ematen zizkieten jendeari "auxilio social"etik.

11. Larrean egon ziren batailoiak

- **Erref**: AMO-159/004
- **Iraupena**: 0:02:24. **Hasi**: 00:03:20. **Bukatu**: 00:05:44
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Komentuan Eusko Indarra batailoia egon zen, gipuzkoarrak, eta elizan Gudaroste bizkaitarrak. Azkenean, asturiarrak egon ziren.

12. Bonbardaketak eta babeslekuak Etxanon

- **Erref**: AMO-159/006
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:07:08. **Bukatu**: 00:08:48
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Gerra garaian, gogoan dauka bonbardaketak izan zirenean, aita etxean zegoela. Etxe inguruan jausi ziren bonba batzuk. Babeslekua egin zieten eta hantxe sartzen ziren Larreakoak.

13. Morteroekin jolasean

- **Erref**: AMO-159/009
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:14:18. **Bukatu**: 00:16:58
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Eusko Indarra morteroarekin ibiltzen zen. Lagunak joaten ziren haiek botatakoaren bila, helizea izaten zuelako, gustatzen zitzaiena. Anekdota bat kontatzen du.

14. Eskuko bonbekin jolasean

- **Erref**: AMO-159/010
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:16:58. **Bukatu**: 00:19:28
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Bala-zorroak topatzearren, dirua ematen zieten. Eskuko bonbak erabiltzen ikasi zuten. Errekara botatzen zituzten, jolasean. Lagun bat itsutu egin zen, beste bat herren geratu eta beste ezbehar batzuk ere bai.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-15

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com